

POTRESNA DEJAVNOST DOBREPOLJSKE DOLINE

Dobrepoljska dolina se razteza ob dobrepoljskem prelomu, ki poteka v smeri severozahod — jugovzhod (dinarska smer). Ob tem prelomu potekajo še številni drugi. Predvsem znani so mišjedolski, želimeljski in ortneški. Ti prelomi delijo to ozemlje na želimeljsko — ortneško grudo na zahodu in zahodno-dolenjsko grudo na vzhodu. Žarišča potresov so nastajala predvsem v zahodno-dolenjski grudi. To ozemlje je zgrajeno pretežno iz apnencev in dolomitov, ki pa so močno zdrobljeni ob številnih dinarskih prelomih. Zdrobljene cone so ponekod široke več sto metrov, tudi več od 1 km. Zelo so pomembne za prenos potresne energije.

ZGODOVINA POJAVLJANJA POTRESOV

Za boljše poznavanje potresne dejavnosti tega področja smo naredili seznam dosedanjih potresov, ki so zatresli obravnavano ozemlje.

Zap. št.	Dan	Mesec	Leto	Ura	Minuta	Intenziteta
1	09	03	1897	01	30	3.0
2	09	03	1897	16	30	4.0
3	07	04	1897	17	00	3.5
4	07	04	1897	21	00	4.0
5	24	04	1898	02	00	3.5
6	22	03	1901	19	33	4.5
7	09	01	1902	13	00	3.0
8	08	04	1908	00	04	5.0
9	30	01	1913	08	55	4.0
10	27	05	1921	21	05	4.5
11	14	08	1926	23	38	5.0
12	23	06	1927	20	45	3.0
13	05	08	1927	10	03	3.0
14	31	08	1928	02	15	3.0
15	13	06	1933	12	30	4.0
16	26	11	1933	01	55	3.0
17	26	11	1933	03	00	3.0
18	23	06	1934	12	30	4.0
19	25	11	1935	01	30	4.0
20	26	01	1939	18	19	4.0
21	26	01	1939	18	50	3.0
22	26	01	1939	20	30	3.0
23	23	04	1980	01	38	3.5
24	29	07	1984	19	51	4.0

Kot vidimo iz preglednice so bili to šibki potresni sunki, saj nobeden ni presegel 5.0 stopenj po Mercallijevi lestvici.

ZADNJI POTRESI

Po nekaj letih mirovanja so se začela tla ponovno tresti januarja 1990, predvsem pa se je dejavnost povečala v drugi polovici meseca marca. Nekaj šibkejših sunkov je bilo v mesecu aprilu, najmočnejši potres pa je nastal v mesecu maju. Niz potresov ni dosegel velikih intenzitet, saj je najmočnejši potres dosegel 6 stopenj po Mercallijevi lestvici, dva sunka sta dosegla med 5 in 6 stopnjo, trije sunki pa so dosegli 5 stopnjo.

V tabeli podajamo pregled potresov, ki so jih zaznali seizmografi na potresnih opazovalnicah v Sloveniji. Poleg datuma in časa nastanka, dodajmo še največje intenzitete, ki so jih dosegli potresni sunki na epicentralnem področju (v stopnjah Mercallijeve lestvice). Našteti so vsi potresi, ki so jih zaznali seizmografi do 31. 5. 1990.

Zap. št.	Dan	Mesec	Leto	Ura	Minuta	Intenziteta
01	15	01	1990	09	08	5.0
02	15	01	1990	11	12	3.5
03	14	03	1990	02	28	5.0
04	14	03	1990	02	36	4.0
05	14	03	1990	03	15	4.5
06	14	03	1990	04	56	3.5
07	14	03	1990	04	56	3.5
08	14	03	1990	06	36	5.0
09	14	03	1990	11	23	3.5
10	15	03	1990	01	09	4.0
11	15	03	1990	10	24	4.0
12	22	03	1990	22	35	4.0
13	25	03	1990	15	52	5.5
14	29	03	1990	20	26	4.0
15	29	03	1990	20	50	4.5
16	29	03	1990	21	44	4.0
17	09	04	1990	15	38	3.0
18	13	04	1990	20	47	3.0
19	18	04	1990	08	27	4.0
20	25	04	1990	10	37	3.0
21	09	05	1990	09	36	3.0
22	22	05	1990	15	35	4.0
23	24	05	1990	10	23	5.5
24	30	05	1990	21	19	6.0

Večinoma je potrese spremljalo bobnenje. Stolpi zraka v podzemeljskih votlinah lahko pridejo v resonanco z drhtenjem zemlje, kar daje zvoku večjo intenziteto. Učinki potresov so bili nekoliko večji zaradi naslednjih vzrokov:

- majhna globina žarišč
- kraški teren
- prelomna cona, ki poteka po dobrepoljski dolini

Poleg teh potresov je bila še vrsta šibkejših, ki jih instrumenti na potresnih opazovalnicah niso zaznali, občutili pa so jih posamezni prebivalci. Te je zbrala in posredovala Ana Turk iz Ponikev 84. Potrese podajamo v tabeli (vključno do 31. 5. 1990):

Dan	Mesec	Leto	Ura	Minuta
14	04	1990	15	48
23	05	1990	05	15
23	05	1990	10	04
24	05	1990	10	25
24	05	1990	11	04
24	05	1990	11	07
24	05	1990	12	06

24	05	1990	15	07
24	05	1990	21	16
30	05	1990	22	12
31	05	1990	12	58

Nobeden od naštetih potresov ni presegel 3 stopnje po Mercallijevi lestvici, saj so jih čutili le redki posamezniki.

Epicentri potresov so bili na področju naselij Ponikve, Predstruge, Ceste, Zdenske vasi. Sunki so izzvali predvsem preplah med ljudmi in zelo majhno gmotno škodo (razpoke v starih hišah, odpadanje že načetega ometa, rahljanje strešnikov, prevračanje labilno postavljenih predmetov in podobno).

Potrese so čutili tudi prebivalci na področju Vidma-Dobrepolja, Krke, Velikih Lašč, Rašice in številnih okoliških naselij. Najmočnejše potrese so čutili na širšem področju, saj je segal vpliv potresnih valov do Cerknice na zahodu, na jug do Ribnice in Stare cerkve, na sever do Grosupljeja, Ivančne Gorice, po nekaterih podatkih celo do Kresniških Poljan, na vzhod do Muljave. Sunek so čutili tudi posamezniki v Ljubljani, predvsem v južnih in jugozahodnih predelih mesta.

TERENSKA POTRESNA OPAZOVALNICA V ZDENSKI VASI

Zaradi povečane potresne dejavnosti Dobrepoljske doline, smo se odločili, da Seizmološki zavod republike Slovenije postavi na tem področju prenosno terensko potrebno opazovalnico, ki bo omogočala natančnejše spremljanje potresne dejavnosti in hkrati tudi boljše obveščanje prebivalstva o šibkih potresnih sunkih. V dogovoru z IS SO Grosuplje in IS SO Vič-Rudnik smo opazovalnico postavili v Zdenski vasi. Za njeno nemoteno obratovanje skrbita, poleg delavcev Seizmološkega zavoda, Zrnc Jez, Zdenska vas 51 in Zrnc Franc, Zdenska vas 56.

KARTA MAKSIMALNIH INTENZITET

Na sliki so prikazane največje intenzitete potresov, ki jih lahko pričakujemo na ozemlju Slovenije. Večji del Slovenije je potresno ogrožen, saj vidimo da so ponekod možni potresi do 9 stopnje po Mercallijevi lestvici. Področje zahodne Dolenjske in Suhe Krajine lahko zatrese potres do 7 stopnje Mercallijeve lestvice, vendar je zelo malo možnosti, da bi imel tak potres epicenter na tem področju. To pomeni, da bi imel na tem področju intenziteto 7 stopnje potres, katerega žarišče bi nastalo drugje, na seizmično bolj dejavnem področju, npr. na ljubljanskem področju.

Za konec bi omenili le to, da je vsak preplah, ki ga širijo neodgovorni prebivalci škodljiv. Prebivalcem svetujemo, da ohranijo mirnost in ne nasedajo lažnim govoricam. Slovenija je na seizmično dejavnem področju in je zato pojavljanje potresov povsem normalno. Zanesljivega napovedovanja potresov znanost še ne pozna, še toliko manj pa ga poznajo samozvanci, ki širijo paniko med ljudmi.

Renato Vidrih in Majda Hrzič

